

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNAST STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok — — 4 koruny — hal. Na pol roka — — 2 " — " Na štvrt roka — — 1 " 20 " <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor: Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ' a vydavateľ': JAN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľ'stvo: Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového nonpareill riadku 80 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.</p>
---	---	---

Prst Boží.

Úradný list doniesol minulého týždňa krátku zpravu, ktorá nikoho neprekvapila. — Dalo sa úradne na známosť, že podpredseda najvyššieho administratívneho súdu krajinského, skutočný vnútorný tajný radca a člen snemovne veľmožov *Imrich Latkóczy* vyzdvihnutý je z úradu. Príčina tohoto vyzdvihnutia nebola udaná, vedel ju i tak každý a videl ju v tom bahne liberálnej nemravnosti v ktorom *Latkóczy* vyriastol a vyšinul sa v politickom živote ku najvyšším hodnostiam.

Kto bol *Latkóczy* ?

Z počiatku nitrianský pravotár v tých časoch, keď pre všeobecne známu liberálnu korrupciu, každého z nitrianskej stolice pochádzajúceho menovali vôbec švihákom. Tomuto názvu zodpovedal *Latkóczy* v každom ohľade, ako pravotár nitriansky. Bol on už vtedy liberálny švihák od kosti. Táto jeho ústrojnosť obrátila naň pozornosť smerodajných kruhov liberálnych. — Začali sa zaň zaujímať korifei vládných kruhov. Kandidovali ho za ablegáta. Kde ho aj mohli po prve kandidovať, ako v tom okrese, kde v ten čas panovalo najbrutálnejšie šviháctvo! — Kandidovali ho v Nitre.

Aby sme všetkým nedorozumeniam vyhli, s radosťou sa vyslovujeme, že sa nitrianské pomery, ba celý spoločenský život v Nitriansku na teraz celkom premenil a že by takého kalibera človek, ako bol *Latkóczy*, v Nitriansku prítomne celkom bol nemožný.

Latkóczyho voľby.

a) *Voľba Nitrianska.* Chýrnym stal sa *Lat-*

kóczy po prve skrze jeho voľbu v Nitre začiatkom roku 1895. Predsedom tejto zvestnej voľby bol niemenaj zvestný *Tarnóczy*. Ten aj popúdený vlastnou zlostnou prírodou, lež aj na podnecovanie *Latkóczyho* páchal také neludskosti, že sa nad tým celý vzdelaný svet zhrozil. Proti *Latkóczymu* vystúpil bol vtedy, ako kandidát ľudovej strany, gróf *Ján Zichy*. Ľudová strana bola vo väčšine. Víťazstvo jej bolo isté. Zvestný *Tarnóczy* ale, aby *Latkóczymu* pomohol ku mandátu. Ľudáckych voličov jednoducho nepripustil k hlasovaniu. — Nitrianským kanonikom, knakom a profesorom i o kom len badal, že je ľudákom, nedovolil hlasovať. Takýmto ohavným spôsobom vyvolený bol *Latkóczy* r. 1895. za ablegáta v Nitre. Hrozné neludskosti ale, aké popáchal *Tarnóczy* pri voľbe, zapríčinily veľký ruch po celej krajine a *Latkóczy* na napomenutie z vyššieho miesta, zrieknul sa tohoto špinavého mandátu, aby prišol ku druhému, ešte špinavejšiemu v Stupave.

b) *Stupavská voľba.* Roku 1895. na 5. decembra vypísaná bola náhradná voľba stupavská. *Latkóczy* vystúpil ako kandidát. Bol vtedy už štátny sekretár za ministerpredsedníctva *Bánffyho* a u boku zvestného ministra vnútra, *Desidera Perczella*. *Bánffy*, *Desider Perczell* a *Latkóczy* ozaj zánimave krásna spoločnosť! Proti *Latkóczymu* vystúpil s programom kresťanskej ľudovej strany v celom okrese pochvalne známy, horlivý katolík a v každom ohľade bezúhonne statočný prešporský advokát *Karol Otcoska*, Ľud ceľeho okresu, duchovenstvo, úradníctvo kniežaťa *Pálffyho* a grófa *Károlyiho*, boli všetci za kandidáta ľudovej strany. Víťazstvo ľudovej

strany bolo isté. Piateho decembra už o 7. hodine ráno stáli voličia ľudovej strany v obrovskej väčšine na pasienku pred Stupavou. Tam ich aj hneď obtočil hustý kordon žandárov. — Z tohoto miesta nebolo slobodno žiadnemu sa pohnuť ani na prirodenu veľkú potrebu. O deviatej sa začala voľba. Prvé bolo, že dôverníkov ľudovej strany z volebných miestností odstránili. Kto nechcel von ísť po dobrotky, toho vyhodili alebo dali odvieť žandármi. Hlasovať — rozumie sa začala Latkóczyho strana. Hlasovala aj cez celý deň, až do samého večera. Kto hlasoval na Latkóczyho, keď voličov nebolo, to nikto nevie. Piateho decembra večer volali ku hlasovaniu prvé ľudácke obce. Ľudáci oddávali odhodlane svoje hlasy na Otocsku. Bolo to ale nie odoberanie hlasov, lež prísne vyšetrovanie. Jednotlivých voličov sa vypitovali: ako sa ti volá otec, matka? koľko máš bratov, sestier? ako sa volajú? aké máš číslo na dome a v pozemkovej knihe aké číslo máš?

Keď chudák volič na nezčíselné krížom-krážom otázky nevedel hneď odpovedať, vyhnali ho von. Nemal hlasu. Týmto prísny vyšetrovaním trápili ľudákov cez celú noc z 5. na 6. decembra.

V noci začal sňah padať, dul severný studený vetor. Voličia keď to pojedli, čo si v kapsách doniesli, cez celý deň 5., cez celú noc a cez celý deň 6. decembra nemali ani kúska chleba, čo by boli mohli do úst položiť. Ba ani len kvapky vody nebolo. Nejedon sa napil z mláky, čo bola na voľbišti. V blízkosti stály síce vozy, na tých bolo aj chleba, mäsa a nápojov dosť, žandári nikoho nepustili k vozom. Ľud si od hladu, od smädu do jarku ľahnul a čakal dva dni a celú noc, kým naň rad príde k hlasovaniu. 6. decembra trvala voľba zároveň od rána do večera. Nejedon z voličov omdlieval od hladu a smädu, lež vytrval a hlasoval na Otočku. Dobré sa rozpamätám, 6. decembra podvečer, už sa zatmievalo, išla k hlasovaniu posledná obec a s tou ako posledný vysoký a starý chlap. Odmrštili mu hlas. Starý chlap sa rozpálil a celú slávnú komissiu náležite zniesol.

Celé dva dni a celú noc prevádzali liberáli jejich ohavné neludskosti pri stupavskej voľbe. Táto voľba, ktorej, čo do brutality a ukrutno-

sti niet podobnej na celom svete, ako je na potupu celého liberálneho systému, tak z druhej strany pochvalným svedectvom je pre voličov stupavského okresu.

Na toto povrchné, lež pravde skutočne zodpovedné nalíčenie stupavskej voľby povie zaiste dakto, že stupavskí voličia za kresťanskú ľudovú stranu vtedy hrozne mnoho trpeli. Skutočne mnoho trpeli, viacerí aj životom zaplatili tie liberálne atrociti. Kresťanská ľudová strana si to aj vždy vysoko vie vážiť. Kresťanská ľudová strana je aj stupavským voličom vždy verne oddaná, neopustila ich a neopustí ich nikdy. Viacej si týchto voličov váži kresťanská ľudová strana, ako ktorýkoľvek ablegát nového smeru, alebo ako si okres tento sám Latkóczy vážil.

Co robil Latkóczy ako ablegát?

Za svoj okres zhola nič nerobil. V krajinskom sneme nevynikal. Jedinkou jeho prednosťou bolo, že bol mameluk hybkavých kostí. Tomuto mohol ďakovať, že sa stal štátnym sekretárom a to práve v ministerstve vnútra. V celej dobe liberálov prevádzali v tomto ministerstve tie najhnusnejšie panamy. Rozdávali koncessie na vicinálky, prenájmy, trafiky a zvlášte na lekárne v ohromnom počte a za veľké peniaze. V tomto im pomáhaly pekné židovky, ktoré nejednomu vychodily u liberálnych ministrov a štátnych sekretárov takú koncessiu, akú kto chcel mať, pravda za peniaze. Takto vyzeralo to bahno, v ktorom Latkóczy po uši bol zamočený. Ako sa povetrie začalo trochu čistiť a to veľké bahno nemravnosti vysúchať, Latkóczy prestal byť štátnym sekretárom a vymenovaný bol za podpredsedu najvyššieho administratívneho súdu. Pohliadnime konečne, ako účinkoval Latkóczy ďalej.

Latkóczy ako podpredseda administratívneho súdu.

Keby bol Latkóczy svedomitý a statočný človek býval, mohol v tomto úrade až do smrti sotrvávať. Tá panama mu ale nedala pokoja. Apotekár menom Dezider Korbuly potreboval apoteku. Slyšal, že Latkóczy ako excellenciáš už mnohým vyprostredkoval také právo. Išol teda k Latkóczymu a sjednal sa s nim, že mu dá 60.000 korún, keď mu právo apotéky vy-

chodí. Korbuly aj skutočne vyplatil Latkóczyemu 60.000 korún. Do toho ale zamiešalo sa ministerstvo vnútra a štátna polícia, a to aj zlomilo krky Latkóczyemu. Vyzdvihli ho z úradu. Opustil Budapešť, aby sa v zahraničí v daktorom sanatoriume utiahol.

Nechceli ho v žiadnom zdravotnom ústave prijať, konečne sa 24. októbra v liečivom ústave Lassnitzhöhe pri Gráci zastrelil.

Či to neni trest na výstrahu druhým liberálom za neludskosti páchané v Nitre a pri Stupave? Je to prst Boží!

Mužské slovo v pravom čase.

V sbornom zasadnutí uhorských delegácií odznelo dňa 20. októbra, v súvisi s potrebnou úplnou neodvislosťou pápeža, akožto hlavy celého katolíckeho sveta, mužské slovo, ktoré v každom ohlade povšimnúť si majú katolíci.

Známo je vôbec, že dľa plánu freimaurerov a iných bezbožníkov, Taliani v roku 1870. orabovali pápežstvo o všetky jeho majetky. Do tých čias bol svätý Otec nie ien pápež, lež nad tými pozemkami, ktoré mu vyše tisíc rokov patrily, spolu aj neodvislým kráľom. Bezbožníci pozbavili pápežstvo kráľovstva v tej mienke, že tým utlačia aj jeho duchovnú moc. Moc duchovnú pápežstva nepriateli katolicizmu neutlačili, vzdor tomu, že je pápež skoro ako väzeň, len na Vatikán odkázaný, hatia ho ale v uplatňovaní tej slobody a neodvislosti, ktorá mu ako hlave katolíkov celého sveta pravoplatne prislúcha.

Horliví katolícki vodcovia skoro všetkých štátov Európy od roku 1870. neustále napomínajú veľmocnosti europejské, aby jejich rozhodnutím pápežstvu zbraňou odobraté majetky navrátené byly. Ponevác nesčíselné vyzvania katolíckych vodcov posiaľ žiadneho výsledku nemaly, v sbornom zasadnutí uhorských delegácií na túto záležitosť a žiadosť celého katolíckeho sveta dôraznými slovami upozornil ministra zahraničia baróna *Aehrenthala* nasledujúcou rečou

pápežský praelát Ján Molnár.

«Známa nám je všetkým tá udalosť, že pozemské statky viditeľnej hlavy katolíckej cirkvi, sv. stolice, totižto pápeža 20. sept. r. 1870. Talian-

sko napadlo, jich aj podmanilo a pápeža obmedzilo len na malý priestor Vatikánu.

Nemienim pritomne prednášku držať o potrebnosti švetskej moci pápeža a reflektujem len na dve okolnosti.

Prvá okolnosť je tá, ktorú konštatujem a s celým dôrazom vyzdvihujem, že katolícky svet s tým násilným podmanením, sa neuspokojil a sa aj nikdy neuspokojí, o čom aj to svedčí, že od prvopočiatku až po terajší deň, pri každej slávnostnej príležitosti, ozývaly sa vždy s úplným dôrazom požiadavky, aby majetky svätej stolice, ktorými ona vyše tisíc rokov v každom ohlade právoplatne vládala, pápežovi, ako pravnému majiteľovi, navrátené byly, lebo každý pravý katolík, pevne je o tom presvedčený, že svetská moc pápeža, keď aj nenie podstatou jeho duchovnej moci, ku slobodnému, neodvislému a pokojnému prevádzaniu jej, nevyhnutelne je potrebná a že táto vec veľmi blízko týka sa aj slobody katolíckej cirkvi.

Takto, ctený výbor krajinský, zmýšľajú nie len katolíci, lež aj niekatolíci. Tí sú tiež o tom presvedčení, že pápež vladať má svetskou mocou a hmotnou neodvislosťou. Tak na príklad v rokoch 1812. a 1815. veľmoci, spoločným dohodnutím, bež všetkých ohľadov politických a rozdielu náboženstva jejich štátov, pápežovi Piusovi VII. navrátily jeho svetskú moc nielen z pravdomilovania, lež ako podmienku internacionalného pokoja.

Roku 1849. keď v predošlom roku pozno-ve napadli pozemské majetky pápeža, lord Ellenboroug 12. júna v dome anglických veľmožov tak povedal: «Pravda je, že Anglicko nebolo katolícky štát, preto sa ho netýkal taký osobný záujem pofažne pápeža, ako bol ten, ktorý druhé štáty katolícké pútal ku tomu; v našom štáte mali sme ale osem millionov katolíckych občanov a z tejto príčiny nás priam tak zaujmala neodvislosť pápeža, ako ktorúkoľvek inú veľmoc katolícku, aby nebol na milosť a moc druhých utisnutý, alebo aby sa nestal hračkou europejských mocností. Skutočne to bol pre nás len tak blízky záujem, ako trebárs pre Rakúsko, alebo Neapol. O tom sa jednalo, či tá osobnosť, ktorá je hlavou rímsko katolíckeho náboženstva, obsiahnuť má úplnú neodvislosť; to ale považujem ja za jednu z najvážnejších záležitostí».

Onedlho v tom istom roku, totiž 20. júla podotknul isté na politiku zahraničia vzťahujúce sa uzavretia, nasledovne pokračuje v jeho reči: «A tu nech mi je dovolené pozdvihnúť slovo o rozluke hmotnej a duchovnej auktority pápeža. Ja som toho náhľadu, že tí nedobre jedajú, ktorí pápeža uznávajú za duchovného mocnára, jeho pozemské majetky ale navrátiť mu nechcejú. To je krátkozrakosť . . . Jeho svetská moc je otázka európejská a nie daaká otázka miestna, alebo náboženská; auktoritu pápeža oratovať aj treba v záujme Európy».

Konečne v tej istej dobe lord Lansdowne vyslovil sa nasledovne: «že on nie to tvrdil, že nemajú záujmov politického rázu: ba oproti prízvukoval, že jeho (pápeža) politický ráz až veľmi sa ich týka . . .» a z tej príčiny hneď aj povie prečo: «lebo neni štátu, v ktorom sa nachodia katolícki poddaní a katolícke pozemky, ktorému by najhlbšej na srdci neležalo, aby sa pápež v takom položení nachodil, v ktorom svoju auktoritu uplatňovať môže bez prekážky a neodvisle, slobodne od každého vplyvu, ktorý by duševnú jeho nadvážnosť obmedzovať mohol», preto aj vláda Anglická nehľadela ľahostajne na tie udalosti, ktoré pápeža jeho pozemských statkov pozbavily, lež že oni vždy boli a aj prítomne sú hotoví *odporúčať taky vplyv*, ktorý by ku navráteniu a zabezpečeniu rímskeho panovania a auktority pápeža prispieť mohol cestou pojednávania».

Ponevác ctený výbor krajinský, takéto osvedčenia znám zo stránky najvážnejších mužov parlamentu anglikánskeho náboženstva; ponevác ďalej viem, že v Taliansku mysle sú už tichšie a pokojnejšie (rozumiem tu Taliansko podmaňujúce) a konečne ponevác diplomatické pojednávania, ako aj jejich započatie u nás, v Uhorsku patria v prvom rade ku ctenému pánu ministromi zahraničia, náležite ho prosím, aby vrelú žiadosť celého katolíckeho sveta vyplniť a cieľom navátenia svetských statkov rímskej svätej stolice zodpovedné pojednávania nielen začať, lež nakoľko to od neho závisí, aj víťazne previesť ráčil.

Druhá záležitosť, v ktorej slovo moje pozdvíhujem, je konferencia pokoja v Hágu. V druhom o tejto složenom sošite, ktorý nám nedávno poslali, to čítam, že na tejto druhej konferencii

44 štátov súčasnilo sa so 174 zastupiteľmi, kým v predošlej konferencii len 26 štátov so 101 zastupiteľmi bralo účasť. — O tom, či na tejto konferencii zastúpená bola aj rímska svätá stolica a či vôbec k tomuto «parlamentu sveta» aj pozvanie dostala, neni ani zmienky v tom sošite. Oproti čítal som tam, že Bolivia, Columbia, Cuba, Haiti, Luxemburg, Montenegro, Panama a iné malicherné štáty mali tam naporád svojich zastupiteľov. Svätá stolica rímska, bárs jej aj odobrili krajinu, je ale suverenná. O tomto svedčí aj samé Taliansko, ktoré si tú krajinu podmanilo. — Talianský zákonník o suverenite pápeža a svätej stolice nariaďuje nasledovné (číta): 1. paragraf. Osoba suverenného pápeža je svätá a neuraziteľná. 2. paragraf. Proti suverennej osobe pápeža spáchaný, alebo namierený attentát tak sa má trestať, ako attentát proti kráľovi. Urážky proti osobe pápeža, verejné jeho potupenie, buď slovami, skutkom alebo spôsobom v zákone o tlači opísanom, trestané majú byť dľa 19. paragrafu tohože zákona. Konečne 13. paragraf: Talianska vláda na území kráľovstva, suverenného pápeža súčasťnuje podobnej úcty veličenstva, aká mu zo stránky druhých mocnárov katolíckych prislúcha.

Že je pápež suverenný, to dokazuje nie len tento zákon, lež aj všetky európejské a nie európejské veľmoci, ktoré zo stránok svätej stolice, ako suverennej, z čiastky prijímajú vyslancov, z čiastky svojich vyslancov posielajú ku svätej stolici, ako suverennej.

Keď týmto spôsobom celý vzdelaný svet uznáva suverenitu pápeža, neviem pochopiť, ako je možno, že konferencia pokoja obejšla ho už po druhý krát, ktorý ačpráve je prítomne len na úzky priestor Vatikánu obmedzený, panuje predsa nad 300 millionami ľudí, nie síce bajonettami, lež o veľa vážnejšou zbraňou, zbraňou duševnou.

Neviem pochopiť, ako je to možné, že kým — nevynímajúc i najnovšiu dobu — niejedna veľmoc opätne požiadala pápeža o sprostredkovanie, za sudcu pokoja, práve tá konferencia, ktorá si za úlohu vzala pokoj sveta ustáliť a zabezpečiť, za bodného nepovažuje povolať ku svojim poradám suverenného pápeža, jehož duchovná moc preniká atmosféru aj politiky, lebo nech si to ktokoľvek tají, náboženstvo od mrav-

nosti a mravnosť od náboženstva nemožno oddeliť a celého svetového pokoja prvšia podmienka, — aby som nepovedal — podstata, väzí v politicko mravnostnom súhlase.

Malé štáty Južnej a Strednej Ameriky dostaly pozvania ku konferencii pokoja na zakročenie Spojených Štátov Severnej Ameriky, tým úspešnejšie bude, dá sa očakávať, v záujme svätej stolice, zakročenie veľmoci europejských.

Ponevác si ja ku podobnému prostredníctvu tak dľa osobnosti, ako dľa vplyvu vhodnejšieho predstavíť nevieme, ako je ctený pán minister zahraničia, veľmi ho prosím, že by v tom smere zakročíť ráčil, aby ku budúcej konferencii pokoja aj svätá stolica rímská povolaná bola.

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

Ako veľký úspech katolíckej Jednoty treba označiť to shromaždenie, ktoré cieľom utvorenia Jednoty na celom území stolice *Somogy* vydržované bolo 22. októbra v Kaposváre.

Duchovenstvo celej stolice, všetci katolícki učíteli a poprední mužovia shromáždili sa v ten deň v katolíckom kruhu ku porade, ktorej predsedal titujárny kanonik Anton Bécsi. O Jednote držal prednášku Karol Huszár zo stredišťa. — Jednohlasne bolo vynesené to uzavretie, že čo možno v najväčších rozmeroch vydržovať sa bude v Kaposváre ľudové shromaždenie 8. novembra, ako aj že na celom území stolice *Somogy* vo všetkých obciach utvoria katolícku Jednotu na ráz dňa 15. novembra.

Zástava Jednoty Katolíckeho Ľudu bude 15. novembra veselo viať vo všetkých obciach stolice šomoďskej ako ju predošlého týždňa v shromaždeniach rozvíjali na nasledujúcich miestach:

Eger. Členovia Jednoty vydržovali veľké shromaždenie 18. októbra. Ku sbieraniu členov vyslali osobitný výbor. Jednota má tu posiaľ 300 členov.

Czegléd. Neočakávane úspešné shromaždenie z ktorého poslali telegrafické pozdravy predsedovi Jednoty, Štefanovi Rakovszkymu, grófovi Ferdinandovi Zichymu a vacovskému biskupovi grófovi Karolovi Csákymu. — Jednota Katolíckeho Ľudu bude tu v krátkom čase do 1000 členov mať.

Veľké shromaždenia boli ďalej v obciach: **Rákóczi-falva, Szolnok, Aszód, Uri, Erzsébetfalva, Kerekgyháza** (stolica Pest), **Alpár** (stolica Pest), **Guta** (stolica Komárom), **Hatvan, Kakucs, Nyircsahöly** (stolica

Szatmár), Ujpest, Gyórszabadhegy, Ujszász (stolica Jász-Nagykun-Szolnok), **Algyó** (stolica Csongrád), **Budapest, Budín Szekszárd, Drávaszentmárton, Husztót** (stolica Baranya), **Orfű, Ófutam, Torbágy** (stolica Pest), **Lőrincz** (stolica Pest), **Tornaujfalú** (stol. Abauj), **Falánka** (stolica Bács).

Hóllak a Jólak (stolica Trencsén) V shromaždení Jednoty 18. októbra prítomní boli vo veľkom počte členovia a vyvolili si vodcov skupení. Ku Jednote prihlasujú sa s každým dňom noví členovia.

Tieto početné shromaždenia porovnať treba ku mnohým iným shromaždeniam, aké sa prítomne pod všeliakými falošnými heslami vydržávajú po rozličných krajoch. Shromaždenia Jednoty sú za tie najsvätejšie poklady, za katolícku cirkev, za náboženstvo, za duševné a hmotné blaho ľudu. Že ale tie shromaždenia, ktoré nepovolani ľudia vydržávajú po veľa krajoch sú iba na duševnú a hmotnú zkazu ľudu, o tom sa každý nepredpojatý človek na prvý pohľad presvedčiť môže. Ako teda veriaci ľud katolícky už z ďaleka vyhýbať má všeliakým nebezpečným a záhubným schôdzkam a shromaždeniam, tak zas žiadať má svojich duchovných pastierov, aby za pochvalným príkladom mnohých iných, svolali ľudové shromaždenie a v každej obci, kde posiaľ nejestvuje, utvorili čo najskorej ľudu tak veľmi potrebnú a osožnú Katolícku Jednotu.

Kresťania kupujte len u kresťanov!

Tyranstvo našej spoločnosti.

Napísal: Kysúčan.

Naše obdobie s právom môžeme pomenovať «papierovou dobou». Na papieri vystavuje, dľa viacerých, najprvšia veľmoc svoju silu, aby svoj vplyv na ľudstvo čím vo väčšej miere uplatnila. A túto snahu tlače už povčuť veľký zdar korunoval. Neni div, veď stoja k jej dišposícii tie najvýhodnejšie prostriedky a nástroje. Prvý je: neobmedzená sloboda tlače; druhý jej tvorca a hlavný obhajca je: štátna moc; tretí: v každej vrstve človečenstva javiaca sa mánia čítania.

Že či tlač vôbec na dobrý cieľ obracia svoju veľmoc? Lahko je posúdiť; po prvé: z neobmedzenej slobody, ktorá sama v sebe neni inšie,

jako bezúzdna náruživosť; po druhé: možno posúdiť snahu tejto veľmoci z cieľov štátnej moci, ktorá zapierajúc vieru, neuznávajúc zákony mravnosti, holdujúc machiavelizmu, správnejšie, sama sebe, *bez vyberania*, chytí každý nástroj, ku uspokojeniu svojej sebeckosti. Možno to posúdiť konečne z mámie čítania, ktorá odhodiac do kúta rozum, múdrosť, bez vyberania hltá dychtively, čo príde pred ňu v písme, nech je to hneď aj smrteľný jed.

Nepovieme mnoho s tým našim tvrdením, že terajší čas najviacerí čerpajú svoje známosti, smýšľanie, rozsudok, presvedčenie výlučne z novín. Na baku sediaci fiakkerista, pri stole s ovocím naplnenom sediaca predavačka, na stanici šťastie očakávajúci nosič, zo školy domov tmoliace sa dieťa, číta noviny; v obchodoch tieto zaháňajú dlhú chvíľu; v kaviarňach, hostincoch tieto korenia raňajky, obed olevrant a večeru; v mestách a na dedinách nepočetným ľuďom tiež výlučne len noviny poskytujú všetkú duševnú potravu.

A kto by vedel vpočítať, kto by vedel poukázať medzi iným len na tie rany, ktoré zlostného zámeru, slobodná tlač takýmto spôsobom zadáva viere a ľudským mravom? Boly pády a nie jedon, že ku príkladu niekto pokus samovraždy dľa jeho vlastného soznania z takých ilustrovaných novín čerpal, ktoré oslavovali nešťastného samovraha. Okrem toho klamnú mámenie, pomluvy, prekrucovanie historie, zapieranie práv, svätokrádeže atď. na kolko otrávia čitateľom srdce, dušu, len ten vie, ktorý zrkúma srdcia a ľadvy.

Zpomínaná horúčka obecenstva po túžbe za čítaním, vyžaduje nepočetné noviny a dáva práve toľký dôchodok. Získuchtivosť nenechá bez pokusu spôsob, nástroj, s ktorým by z tejto horúčky všetok možný úžitok nevykoristila. — Zásadou pri podniku tejto tlače je utilitárizmus, hlavným cieľom zbohatnutie. Preto mieša málo dobrého s veľa zlým a koná len veľa zlého; ale ešte predsa nie toľko, jako jedon druhý podnikavý oddiel, u ktorého hlavný cieľ neni získuchtivosť, lež služba satanášovi, tendenciozna, vedomá zlomyseľnosť. — V tom jednom však sa srovnávajú, že sa ku rozširovaniu nad mieru rozumejú. Ani to neni ľažká vec. Majú ku tomu hojne materiálnej sily, hmotných a

oduševnených podporovateľov; náchylnosť ku zlému ale ponúka sa za hotový nástroj v každom ohľade. Aj ju upotrebia najraffinrovanejším spôsobom.

(Pokračovanie nasleduje.)

POLITICKÉ CHÝRY.

Minister zahraničia v kruhu kresťanskej ľudovej strany.

Barón Aehrenthal spoločný minister zahraničia 23. októbra večer navštívil kruh politickej kresťanskej ľudovej strany. Minister zahraničia prišiel do kruhu v spoločnosti ministra okolo osobnosti kráľa a predsedu ľudovej strany grófa Aladára Zichyho. Pápežský praelát a podpredseda Ján Molnár privítal v mene strany ministra zahraničia a predstavil mu v kruhu prítomných členov strany. Gróf Pavel Esterházy triedny hlavný predstaviteľ v ministerstve zahraničia zároveň navštívil kruh ľudovej strany. Minister zahraničia pobavil sa cez jednu hodinu v kruhu kresť. ľudovej strany a slyšal so zvláštnou zaujímavosťou politické náhľady jej členov.

Zákaz vývozu zbrane do zahraničia.

Vláda uhorská, v usozumení s vládou rakúskou zakázala vývoz zbrane do Srbska a do Čiernej Hory (Montenegro). Zakázala aj to, aby do týchto krajín cez územie Uhorska, potažne cez územie Rakúska z bársktorej krajiny zahraničia akýkoľvek válečný tovar vyvážali. Tento prísny zákaz zapríčinily tie pohyby, aké badať tak v Srbsku, ako aj v Čiernaj Hore. Na vojnú ale nemôže sa z tohoto zatvárať.

Z delegácií.

V sobotu 24. októbra vydržovala uhorská delegácia plenárne zasadnutie, v ktorom i v podrobnostiach vybavili a prijali spoločný vojanský rozpočet, zároveň aj rozpočet Bosny a Hercegoviny.

Rakúski delegáti začali plenárne zasadnutie 26. októbra a skončia ho behom týždňa.

«Slovenský Týždenník» o kresťanských socialistoch.

To je priam toľko, keď slepý o barvách chce dacomu vykladať jeho múdrosť. V jeho zaslepenosti píše «Slov. Týždenník»: «Pred troma týždňami sme oznámili, že sa ľudová strana pripojila k Andrásyho protiludovej volebnej osnove a že sa vo svojom úradnom časopise osvedčila za zbojnícke volebné právo Andrásyho». — Na druhom mieste zas píše: «Teda — klerikáli za povinnovateľné hlasovanie. To povinnovateľné hlaso-

vane je figel a znamená tolko, že by na voľbách každý musel hlasovať, či chce, či nechce. Povinnové hlasovanie je dobré len pre tých, čo chcú tmú a vládu tmy a falše, ale je zlé pre ľud, ktorý chce slobodu a osvetu».

Takto zas vykladá «Slovenský Týždenník» jeho múdrosti. Či to ale viete dokázať, že sa ľudová strana pripojila kedy ku akémukoľvek zbojníckemu právu? To neviete. Jestli ani to neviete, že povinnové hlasovanie zavedené je v Rakúsku a Belgicku, to darmo spomínate osvetu, lebo šírite všade len faloš a tmú.

Z CUDZOZEMSKA.

Turecko a veľmoci. Cieľom zavedenia pokoja na Balkáne vydržiavaná má byť internacionálna konferencia. Tejto konferencie boja sa jednotlivé veľmoci. — Turecko žiada, aby na konferencii ubezpečené bolo, že napozatým všetky čiastky svojho mocnárstva v pokoji bude môcť udržiavať.

Mladí Turci, ktorí prítomne vo všetkom schvaľovali nové obraty v Turecku, obracajú sa proti sultánovi. Obávajú sa, že z celej konštitúcie nič nebude. — Sultán *Abdul Hamid*, na zavedenie parlamentárizmu vraj ani nemyslí. Zmáha sa preto v Carihrade taká politická strana, ktorá s každým dňom pevnej vystupuje s tou žiadosťou, aby terajšieho sultána pozabavili trónu. Nuž v Carihrade, keď na to príde bývajú chytrí hotoví s takými premenami. Len jedna krátka noc a hneď majú nového sultána. O starom sultánovi potom hovoria, že zomrel. Akou smrťou ale, to nevyzradia. Príde nový sultán a panuje ďalej dľa tradícií predkov.

Srbsko na cestách. Takmer celé úradné Srbsko nachodí sa teraz na cestách. Knieža *Georg*, dedič trónu odcestoval ku cárovi do Petrohradu. Vodca pokrokov je v Carihrade, vodca radikálov nachodí sa v Paríži, minister zahraničia agituje v Londýne. Skupstina povolila na válečné potreby 16. millionov dennárov. Ved' keby tie monitory neboly na Dunaji, Srbsko by sa hneď dalo do vojny.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt roka	1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tých ctených predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám výšoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

BESEDNICA.

Zakopaný poklad.

Napísal: George Beaume.

(Dokončenie).

Žena sa smiala. Annetta sa zapálila a jedno jablko zvrátila v ruke. Jakub pozrel na dievča a aj toto hľadelo mládencovi do očí. Potom obidvaja zapáliac sa, sklopili oči.

Po malej prestávke Jakub odpovedal:

— Preto som prišiel, abych vedel, čoho sa mám držať... Ja a Annetta boli by sme sa už ushodli. Teraz len ľúbili by sme vedieť vašu vôľu. Poklad donesie usilovná práca a Božie požehnanie...

— Dobre hovoríš, syn moj! Máš rozum... Teda vy dvaja ste už rozhodli a to žiadaš, že včul už abych ja rozhodnul? No, Annetta, hneď obejmi Jakuba, tu pred tvojimi rodičami.

Annetta nedala sa dlho prosiť. Jakub rozprestrel náručie a tak pritisknul k sebe milované dievča a vybozkával ho.

O zaslúbení čoskoro dosvedela sa celá dedina. Jedonkaždý prial Jakubovi veľa šťastia. — Pierre mlčal. Nikdy by nebol veril, že to dievča dajú jeho mladšiemu bratovi. Polónia však napadla svojho muža:

— No, či som nepovedala, že ju dostane? Jakub našiel čosi...

— No, čo mám robiť?

— Hlúpy si!

— Hlúpy, ľahko je to povedať, ale...

— Potrebné je, aby ti Jakub vyznal, koľko našiel peňazí a potom nám musí dať aspoň polovičku. Ačpráve väčšia čiastka prislúchala by tebe, lebo si starší.

Práve vtedy vstúpil Jakub a blažene rozprestrel náručie oproti svojemu staršiemu bratovi. Pierre sa ale odťahoval. Polónia zastala si pred Jakuba a osopila sa na neho:

— Čo si urobil?

— Zaslúbil som sa. Prinášam vám chýr.

— A peniaze?

— Peniaze? — pýtal sa Jakub vytrešiac oči. —

Jaké peniaze? Nuž či sa to domnievate, že som ich našiel?

— Hľad len Pierre, jako dobre rozumie tvoj mladší brat mámiť!

Muža svojho chytila za vestu a fahala ho pred Jakuba. Pierrovi tiež očervenela tvár od jedu. Na čele nabehly mu žily. Šialene reval:

— Z tých peňazí mne prislúcha polovica. Ja som starší, vieš?

— Zbláznili ste sa? — odpovedal pokojne Ja-

kub. — Nuž či vám tie peniaze celkom odňaly zdravý rozum?

— Ešte ty sa opovážiš hovoriť?

Polónia hľadala kôl. Jakub sa ale smial, jako len vládol.

Za úplný mesiac v dedine nehovorili o inom, jako o fantázii Pierreho a Polónie. Polóniu toto osočovanie veľmi bantovalo a prekypovala pomstou. To jej chodilo po rozume, že v čas veselí v noci podpáli Jakubov a Annettyn dom.

V deň svadby strhol sa víchor. Polónia posmešne poznamenala, že je to zlý predznak.

Jakub usilovne pracoval kde na datelinisku, kde v tehlárni. Carel ho učil k tomuto remeslu. S Annettou býval v malom, ale úhladnom, obielenom domčeku.

Ku koncu ugusta chystali sa na obračky. Polónia za čas nemyslela na dedičstvo. Včul zas Jakuba zaujala túžba po peniazoch, lebo on nemal vinohrad a tak netrafiť sa mu robota v takýto čas. Jedného dňa prišlo mu na rozum, že by bolo dobre kopat na úbočí. Vyšiel teda ta — a vedľa medze, ktorá oddelovala Pierrov vinohrad od dateliniska, dal sa do kopania. — Na druhý deň Pierreho taligy nevládaly sa dostať do vinohradu pre nahádzanú zem. Jako vykrikovala Polónia; Bolo ju počuť až do dediny.

Jakub len jednostajne kopal. Ako tak vyhadzoval čiernu zem, na raz zastavila sa mu motyka na veľkých balvanoch.

Kameň práskal pod čekanom a šutiny rozkrvavily Jakubovi nohy, prsia a tvár. Annetta úzkostlivo hľadela na túto prácu.

— Dost už bude, Jakube! Odpočín si! — prosila ho Annetta.

Ale Jakub neponechal, lež ďalej a ďalej kopal vždy hlbšie. Odrazu veľmi drgnul čakan. Jakub ho vytrhol a jedna zamurovaná dutina sa otvorila. V susedstve pracujúci všetci ta pribehli. Jakub lahnul si na brucho a nazrel do diery. Videl v nej čosi žltého. Aj susedia si políhali na bruchá a aj tí videli volačo žltého. Dieru rozšírili. Dve vrecká ležaly v nej. Jakub sa spustil dnu a vytiahol z nej dve vrecká a položil ich na trávu. Sveriac ich potom na svoju manželku, utekal dolu do vinohradu. Zazrúc brata a Polóniu, kričal z celého hrdla na nich:

— Hej! našiel som...

A chytil Polóniu za sukňu. Pierre stál opodiaľ za jedným stromom.

— Čo chceš? — pýtala sa Polónia hnevive, povznesúc ruku k úderu.

— No, no! — chytil jej ruku Jakub. — Našiel som poklad, nečuješ.

— Poklad! Poklad! Jako!

Aj Pierre pribehnul. Jakub rozpovedal, jako sa vec stala.

— Koľko?

— Nevie... Ale vo vreciach sú peniaze. Poďte, pozrite!

— Poďte, pozrime!

Spolu spiechali ku miestu pokladov.

— Ponáhľajme sa — šokkala Polónia Pierremu. — Bojím sa, že Annetta... Aj susedovia môžu dačo odhrabať. Ponáhľajme sa.

Súsedov tam našli okolo diery. Annetta sedela na tráve. Pri nej ležaly dva vrecká.

— Tu sú, hľa! — skríknul Jakub.

Pierre zdvihol jedno, Polónia druhé vrecko. Otvorili vrecká a prehľadali medzi Luisdor'mi. Potom ich poťažkali na novo a novo.

— Každému sa dostane tisíc! — povedal s radosťou Pierre.

— Nie, tebe prislúcha väčšia polovička — ohlásila sa Polónia a pohla sa ku dedine. Pierre ju nasledoval.

Keď už boli dost ďaleko od ľudí, Polónia napadla svojho muža.

— Ty si starší! Väčšia polovička tebe prislúcha: predsa nás len obkradol.

— Čuš, už je tu!

— Hlúpy si! Jakub je mladší a predsa bohatší, nežli ty.

Žena utíchla, ale potom znovu začala:

— Čuješ! Mám jedon nápad. Môžeme Jakuba žalovať. Jako sa opovážil medze týkať bež nášeho dovolenia.

Pierre postál a rozmýšľal. Potom usmievajúc sa, uderil ženu po pleci a takto prehovoril:

— Žena, máš rozum! Jakub musí tú dieru zamurovať a musí dať spraviť aj plot. Nech stroví na to tie peniaze.

Na druhý deň Pierre išiel do tehelne a pred Annettými rodičmi požadoval od Jakuba nový plot a zapchanie diery.

— Vedel som vo pred! — odpovedal Jakub. — Nevieš ty byť bez hnevu. Ale preto nechcem sa pravotiť. Vyrovnajme sa! Koľko požaduješ?

Pierre ani nechcel uveriť, že jeho brat nežartuje. Obzrel sa dookola a videl, že vec vážne prijímajú. — Prv, než by bol dal odpoveď, chcel sa so ženou poradiť o veci.

Polónia revala v hneve, že sa na to sbehli všetci susedi.

— Teraz hrá veľkodušného, lebo nás obkradnul! — škriekala žena.

Pierre sa vrátil k tehlárovi.

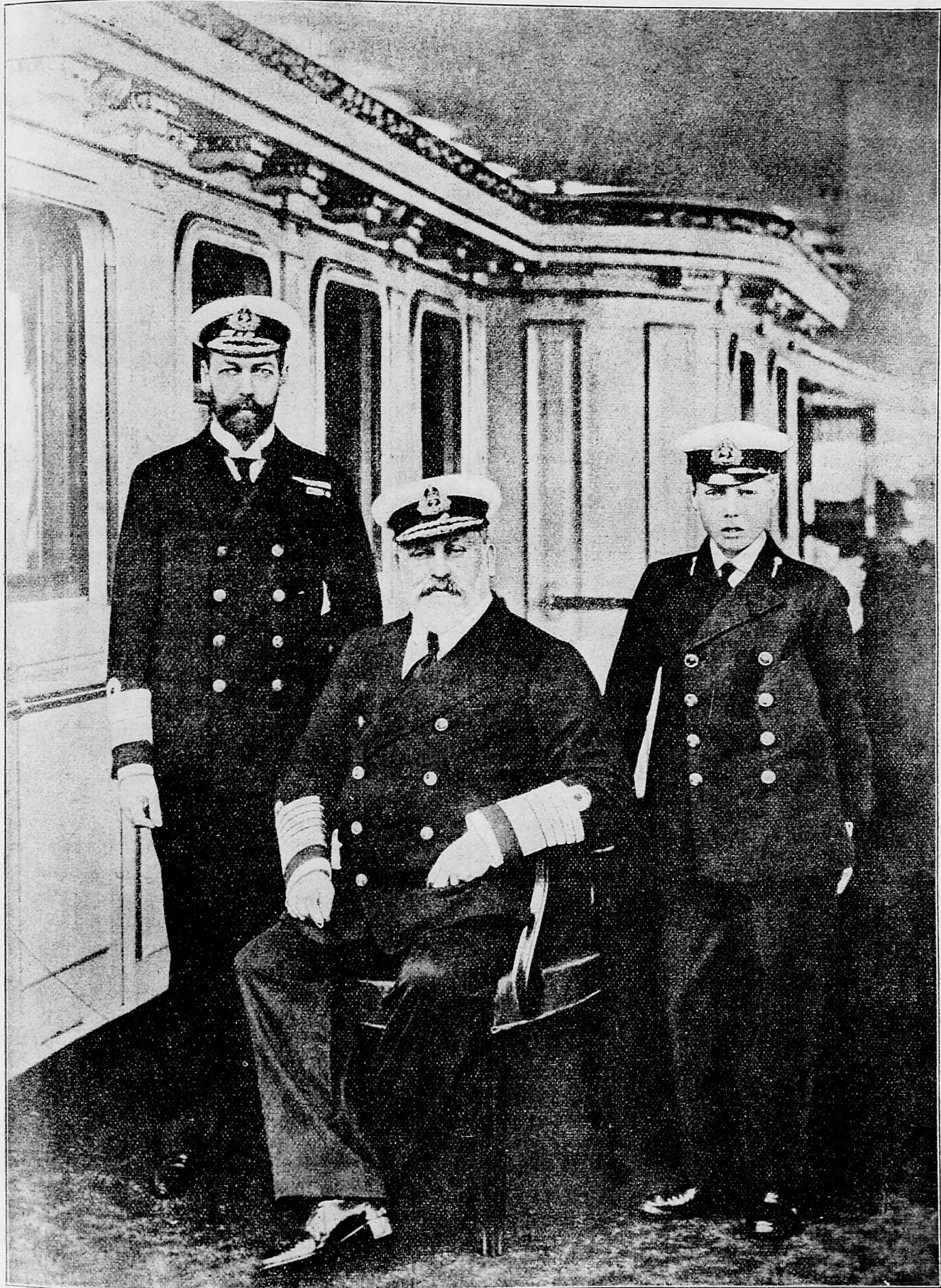
— Chcem tisíc dukátov! — vyslovil sa na hlas. — Lebo by ta preto aj zatvorili.

— Nedám ti nič! Polónia to povedala, že sme vás obkradli. No dobre. Včul teda nedám nič!

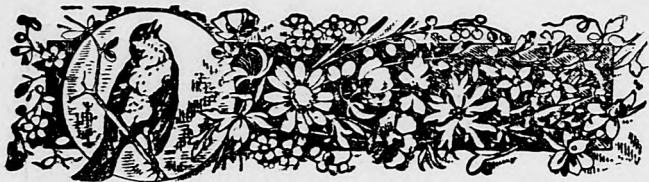
— Dobre!

Pierre rozpovedal Polónii, čo Jakub povedal. Polónia nič neodpovedala, ale keď medzitým doniesla polievku, takto preriekla:

— Tak to mám radšej. Nech bude pravota. Naložím na to tieto moje peniaze, ale aj on... Aspoň budem mať spokojné svedomie! Poslovenčila: *Jožina*.

Anglický král so synom a vnukom.

CHÝRNIK.

Jeho veličenstvo kráľ, ako z hodnoverného prameňa slyšať, do konca mesiaca pomešká v Budapešti. Začiatkom novembra celý kráľovský dvor presfahuje sa do Schönbrunnu.

Chýry z biskupstva spišského. Jozef Kodrik a Ján Hanuska složili farársku zkúšku. — Karol Machay aj na ďalej zostane v Kolačkove administrátorom. Do Dolného Kubína je Jozef Maxian za kaplána poslaný. — Dočasné spravovanie fary v Liptovskom Sv. Mikuláši je sverené tamojšiemu kaplánovi Matejovi Nyemcsik. — Prelození sú nasledujúci kapláni: Jozef Matyasák do Levoče, Ján Rusznyák z Kéžmárku do Novej Vsi, Jozef Hohol z Felkej do Kéžmárku, Ján Kukura z Jablonky do Poprádu, Jozef Zasztko z Poprádu do Jablonky a Jakub Láng z Veľkého Slavkova do Felkej. — Spišský osv. p. biskup dr. Alex. Párvy vo svojom 20. obežnom liste uverejňuje tú výpoveď ministra výučby, dľa ktorej sa na pomoženie katolíckej školy daň na všetkých obyvateľov obce, bez rozdielu náboženstva, vyhodit môže.

Chýry z iskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie 23. októbra dal obed na počtu kňazských členov výboru stolice abaujskej. Pri tejto príležitosti predniesol osvietený pán biskup stoličným výbornikom, ako majú katolícke náboženské záležitosti v stoličných shromaždeniach a zasadnutiach zastávať a brániť. Táto úprava má sa vždy zachovávať, kedykoľvek v abaujskej stolici stoličné shromaždenia, alebo zasadnutia vydržiavané budú. — 26. októbra vstúpil do stavu manželského poručík ulánov Alexander Chudenhove Normann so slečnou Jolanou Thomka. Sobášil ich sám osvietený pán biskup a po sobáši držal mladoženikom krásnu reč o krížoch stavu manželského. — Spolok ochrany kresťanských žien 17. októbra vydržiaval shromaždenie pod predsedníctvom manželky župana Ladislava Szalayho, na ktorom ustálily pre zimný čas programm práce, dľa ktorého každú prvú sobotu v mesiaci vydržiavať budú konferenciu cieľom vycvičenia služobných žien a zavedenia medzi nimi kongregácie mariánskej. Knižnici tohoto veľmi osožného spolku daroval osvietený pán biskup veľa pekných knížiek. — Na púti, ktorú krajinský literárny Pázmány-spolok katolícky z príležitosti 50-ročného kňazského jubiläa pápeža Piusa X. do Ríma viedol, súčasťnilo sa veľa veriacich z biskupstva košického. Horlivý farár z obce Bárca Valent Rusznyák viedol týchto pútnikov, ochraňoval ich a staral sa o nich s otcovskou pečivosťou po celej dlhej ceste a zaslúži v každom ohľade, aby sa toto jeho šlachetné účinkovanie aj vo verejnosti pochvalne spomenulo. — Spolok košický svätého Imricha, vo svia-

tok svojho patróna odbavuje veľkú slávnosť so zábavou spojenú. V prípravnom zasadnutí za patrónov tejto slávnosti vyvolení sú: Osvietený pán biskup dr. August Fischer Colbrie, dr. Melchior Takács, praelát praemonštratský, Eduard Medveczky veľprépoš, Ondrej Kozora farár kanonik, dr. Engelbert Mázy hlavný direktor; z popredných mužov svetských gróf Zichy, gróf Szapáry, gróf Majláth, župan stolice, mešťanosta a viacej iných. — Minister výučby gróf Albert Apponyi, v úctovnej reči jeho v Jászberénye vyslovil sa, ako slyšať, že nová universita postavená bude v Košiciach. Tomuto rozumie sa veľmi sa teší obyvateľstvo košické. — Duchovenstvo dekanátskeho okresu Göncz a Szikszó vydržiavalo minulé dni jasennú kongregáciu, na ktorej jednohlasne a s úplným dôrazom protestovali proti tomu, že sa luteráni a kalvíni najnovšie do čisto katolíckych záležitostí opovažujú miešať.

Chýry zo Šariša. Prešov: Katolícky tovaryšský spolok vydržiaval 25. októbra zábavu, ktorá sa veľmi podarila. — Spolok gazdovský upomína svojich členov a občianskych gazdov, že dľa nariadenia ministra orby Ignáca Darányiho, do 15-ho decembra majú zadať prosbu, jestli chcujú dostať ovocné stromy zo zahradníctva krajinského. Pozdej zadané prosbopisy nevezmú sa do ohľadu. — «Len jedon kvietok», pod týmto heslom zbierajú pred sviatkom Všetich Svätých podžupan a horlivá pani župana Melchiora Semseyho po stolici a meste podporu pre ťažko chorých na suchoty. Nech že je týmto nešťastným na pomoci každý dľa svejkej možnosti. Boh i tú najmenšiu podporu zaiste stonásobne nahradí. — Henrik Witte, maliar zo Schlezwig-Holsteinu cez dva roky peško pochodil Ameriku, Aziu a znamenitejšie mestá Europy. Tieto dni meškal v Prešove a cez Szinyelipócz a Braniszko odcestoval do Spiša, nákresey robiac z krajších miest, ktoré pozdej vymaluje. — Známe je vôbec, že na hore Levočskej začali stavať nový veľký kostol ku cti Panny Marie. Na túto stavbu veľa milodarov obetovali aj nábožní veriaci našich strán. Kostol mal byť veľký a krásny. Stavbu ale prevádzali, ako slyšať, len domáce bez odborného mernika, čo malo smutnie následky. Múry kostola už stály a veža tiež bola už celkom hotová, razom sa ale zrútila a porúchala aj kostolné múry, tak že celé stavenie musí byť rozobrané a znovu postavené na nových fundamentoch. Stane sa to pravda len vtedy, keď zas budú peniaze. Škoda je náramná. — Bardijov: Tunajší kúpeľ zakúpili jednotliví kapitalisti, následkom čoho lepšie bude zabezpečený na budúcnosť. — Kende: Tunajší horliví farár Jozef Kapala utvoril Jednotu Katolíckeho ľudu so 46 členami. — Palocsa: Gazdovský spolok na 15. októbra dal tu soňať z celého okresu lichvu a za dobrý, pekný dobytok udeloval odmenu patričným gazdom. Podobné odmeny udelované boly gazdom za peknú lichvu 17. októbra v Girálte a 21. v Keczerpek-lénye. — Gombosfalu: Minulé dni vypuknul tu oheň v stodole Aloiza Gombosa a zpálil ju na prach aj so všetkým zrnom.

Horia lesy v gemerskej stolici. Z Rimavskej Soboty oznamujú, že vo viacerých horách stolice gemerskej vypukly ohne, ktoré zapríčiňujú veľkú škodu. V Rimabányi vypukol oheň v obecnej hore a kým obyvateľstvo obce cieľom hasenia došlo do vzdialenej hory, za ten čas zhorelo hory asi na 80 katastrálnych jutrách. Oheň s veľkým napnutím sily podarilo sa zahasiť len o polnoci a vtedy ľud išiel domov a nikomu neprišlo na um, že oheň môže poznova vypuknúť a cieľom prekazenia tohoto nikto nezostal v hore. Tak sa potom stalo, že oheň poznove ožil a čoskoro prešlahol i na susednú horu prislúchajúcu rimamurány—salgótarjanským železným dielam úč. spoločnosti. V ohromných horách szinyeckých sa oheň s veľkou rýchlosťou rozširoval a zhorelo asi 300—400 katastrálnych jutár. Tento strašný oheň obyvateľstvo okolitých obcí len v druhý deň večer vedelo lokalizovať. V chotáre obce Hnúšfa od iskry železničného lokomotíva chytila sa hora hlavného župana Juliusa Fáyho, z ktorej oheň prešlahol aj do hory obce Hnúšfa a v obidvoch horách zapríčinil veľké škody.

Výstava dobytky. Hospodársky spolok stolice gemerskej v nedeľu 26. okt. otvoril v Rimavskej Sobote, 1. novembra ale v Plešivci usporiada výstavu dobytky a bude rozdávať odmeny.

Vyrabovaná jatka. Z Kežmarku píšú: Do jatky mäsiara Jána Payera v obci Felka vlámali sa tieto dni neznámi páchatelia, vylámali peňažnú skriňu a ukradli z nej 2500 korún hotových peňazí a mnoho zlatých a strieborných vecí. Žandarmeria vlamačov stopuje.

Zápas s medveďom. S Innsbrucku oznamujú, že poľovníka Jozefa Schmidhauera počas poľovačky na území Brenta napadol jedon ohromný medveď a na prsách a hornom ramene ho nebezpečne poranil. Duchapritomnosť poľovníka neopustila a vytiahnuť revolver, medveďa prinútil k úvnutiu. Medzitým došli ta sprievodčí Schmidhauera, ktorí dravca zastrelili.

Stodvadsaťročná žena. Žena Michala Lovendai v meste Nagykaroly minulú nedeľu svätila svoje stodvadsaťročné narodeniny. Ona je pravdepodobne najstaršou ženou celého sveta. Živí sa z almužny a z veštenia. Vzdor svojmu vysokému veku má dobrý sluch a zrak.

Veľké slávnosti v Piešťanoch. Piešťanskí veriaci katolícki behom poldruha roka 13.000 korún poskladali cieľom obnovenia tamjšieho r. kat. kostola. Sbíerku zaviedol horlivý farár Jozef Práznovszky s kaplánom Michalom Bubničom. Umeleckú maľbu kostola previe-

dol maliar umelec Erik Bogdánffy-Pauly. Vo vnútornom zariadení kostola tiež previedli mnohé milé novoty. Krásno vymalovaný kostol po tieto dni vysvätil trnavský prälát-kanonik, arcibiskupský vikár Pavel *Jedlicska* za assistencie viacerých kňazov. Vo vzletnej reči vyzdvihol príkladnú obetavosť katolíckych veriacich. V ten istý deň popoludní vysvätil kvardián trnavských františkánov páter *Engelbert* peknú piešťanskú kalváriu. Krížová cesta stála 2000 korún, ktoré tiež veriaci poskladali. Táto dvojatá vznešená slávnosť dlho zostane pamätnou v živote piešťanskej cirkvi.

Hlavný colný úrad v Žiline. V Žiline, v Miškovci a v Pätkostoloch už v najbližšom čase postavia hlavné colné úrady. Z Nemecka a z Ruska na severozápadné kraje Uhorska prišlý a pod clo padajúci tovar totižto cieľom vyrúbenia cla dosiaľ museli odviezť najprv do Prešporka alebo do Košíc, čím kupci a direktne, bez sprostredkovateľov kupujúce obecenstvo častokrát bolo citeľne oškodené. Keď bude v Žiline hlavný colný úrad, tým sa premávka vo veľkej miere rozmnoží.

Právomocenský výbor stoliice zvolenskej — ako z Baňskej Bystrice píšú — pod predsedníctvom hlavného župana Mikuláša Osztrólcukého vydržoval predoslého týždňa svoje valné shromaždenie, na ktorom podžupan Matej Répási v svojej obdobnej zpráve poukázal na to, že na území stolice je veľa ohňov a že ľud svoje domy a majetok vzdor tomu nepoistuje. Valné shromaždenie na návrh podžupana uzavrelo, že vláde predostre pripis ohľadom uskutočnenia zákonného návrhu poľahujúceho sa na povinnosť poistovanie proti ohňu. S koncom shromaždenia zaoberal sa stoličný výbor aj s pápežským dekretom «Ne temere» a vyniesol aj jedno veľmi hlúpe uzavretie. Odkedy že patria pápežské dekrety pred stoličné shromaždenia? Či tam nebolo katolíckych kňazov, aby boli zavrátili tých tolerantných luteránov?

HOSPODÁRSTVO.

K zamedzeniu nedostatku potravy pre lichvu.

Známa vec je, že sa tohoto roku málo sena a inej pre lichvu potrebnej potravy urodilo. Minister orby, aby tomuto veľkému nedostatku dľa možnosti odpomohol, nariadením od 22. augusta bežiaceho roku, pod číslom 71.848 dovolil, že zo železničných staníc v Uhorsku a

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelezete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provodenie parcellovania a ku tomuto cieľu udeľovanie požíčiek. Ciele ústavu tohoto vytvárajú úžerníctvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa práca právnymi, merníckymi a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý stará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkám zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požíčku pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody poluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osuhu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavateľia pozbavia sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej sumne dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštne výhody ústavom povolenej požíčky ku parcellovaniu: 1. Prípadný diel podlžnosti spláca sa pozadné. 2. Požíčky povolujú sa počnúc už od 300 orún. 3. Požíčka vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhadnovnenie notárske. Ústav požíčku vypovedať nemôže.

aj krom Uhorska ležiacich, potrava, teda krm pre lichvu, prevážať sa môže na železničné stanice do stolíc: Baranya, Bács-Bodrog, Békés, Csongrád, Fejér, Győr, Jász Nagykun-Szolnok, Komárom, Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Somogy, Temes, Tolna, Veszprém a Zala.

Na železničných stanicach týchto stolíc naložiť sa má krm pre lichvu na atressu tých hospodárov, obecných predstavenstiev, alebo hospodárskych spolkov, ktorí ju objednávajú. Krm sa posielá franko, železničné trovy platí objednávateľ.

Predať a po železnici poslať môže sa a) seno, slama, sečka, kukuričné korovie; b) ladaník, plevy, otruby, olejové pagáče; c) výpalky každého druhu mokré a sušené. Pri dňovoze poskytujú železnice od 1. septembra b. r. do konca apríla 1909. značné ulavenie taríf.

Na výš uvedené nariadenie ministra orby hlásili sa už početní hospodári, ktorí majú krm na predaj a ktorých mená v nasledujúcom uvádzame dľa stolíc:

Árva (Orava).

Ondrej Csizmár, bydlisko Lokca, železničná stanica Árvaváralja, okres Námestó; predáva seno.

Ludvík Lepacsek, bydlisko Trsztena, železničná stanica Trsztena, okres Trsztena; predáva seno, ďatelinu, jarnú slamu, jasennú slamu.

Štefan Meress, bydlisko Trsztena, železničná stanica Trsztena, okres Trsztena; predáva seno, ďatelinu, jarnú a jasennú slamu.

Ján István, bydlisko Babin, železničná stanica Árvaváralja, okres Námestó; predáva jarnú slamu.

Nyitra.

Grott-Nemeskosztolány, železničná stanica Nyitranovák, bydlisko Nyitranovák, — okres Privigy; predáva seno.

Mikuláš Kölcsey, bydlisko Lazán, o. p. Nádaskér, železničná stanica Privigy; predáva seno, jasennú a jarnú slamu.

Malí gazdovia, bydlisko Krajna, železničná stanica Verbó, okres Miava; predávajú seno.

Malí gazdovia, bydlisko Turolúka, železničná stanica Brezová, okres Miava.

Pozsony.

Malí hospodári bydlisko Konyha, železničná stanica Malaczka, okres Malaczka; predávajú seno.

Malí hospodári, bydlisko Pernek, železničná stanica Malaczka, okres Malaczka; predávajú seno.

Trencsén.

Obecné predstavenstvo, bydlisko Bosác, železničná stanica Belluš, okres Illava; predávajú ďatelinu.

Malí hospodári Kisvetra, železničná stanica Bekecs, okres Vágbeszterce; predávajú seno.

Turócz.

Ludvík Matuskovich, bydlisko Szlaván, železničná stanica Rákópriboz, predáva seno.

Franc Justh, bydlisko Totprona, železničná stanica Stubnya, okres Moroczno; predáva seno, jasennú a jarnú slamu.

Malí hospodári bydlisko Szent-Márton Blatnicza, železničná stanica Stubnya; predávajú seno, ďatelinu a slamu.

Zólyom (Zvolen).

Árpád Holessch, Besztercebánya, predáva seno.

Malí hospodári, bydlisko Libetbánya, železničná stanica Luczatő; predávajú seno, ďatelinu a slamu.

Jozef Muránszky, bydlisko Luczatő, železničná stanica Luczatő; predáva seno.

Ján Uhrík, bydlisko a železničná stanica Luczatő; predáva seno.

Eduard Strélinger, bydlisko a železničná stanica Luczatő; predáva seno.

Ondrej Boros, bydlisko Garamolaszka, p. p. Zolyombrézo, železničná stanica Zolyombrézo; predáva seno.

DOPISY.

Relov (Spišská Magura.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosíme o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Krešťane».

Keď človek zo Spišskej Belej cez vrch magurský do Starej-Vsi ide, príde najprv do Relova. Táto obec, ktorá má asi 450 obyvateľov, je vysokými vrchami obkľúčená. Ľudia, ktorí sú roľníci, sú dosť usilovní, následkom čoho sa ešte dosť dobre majú. Opravdivého pijaka ani jedného niet v Relove. Jedinú krčmu, ktorá je obecná, má teraz v prenajme hanušovský potravný spolok. Mnohi ľudia ale, žiaľ Bohu, na miesto toho, že by kresťanskú krčmu a s ňou spojený kresťanský sklep podporovali, hágovského žida obohatia, ktorý tamojšiu obecnú krčmu arenduje. Asnád by sa predsa dalo dačo srobiť a napraviť, aby ľudia, keď už dakedy nůtnu potrebu majú v krčme, s väčšou chuťou šli do kresťanskej krčmy.

Zaraz pri Relove je obec Hági s 340 obyvateľmi. Tie dve obce akoby jedna byly, len potok ich delí. — Tamojší ľud je pudobný relovskému.

Tie dve obce tvoria jednu farnosť, ktorá do roku 1787. ku richvaldskej farnosti prislúchala.

Do celej farnosti chodí asi 20 novín a časopisov; aj spolok sv. Vojtecha má tu niekoľko údov. To je ale málo k tomu, aby ľud vzdelaným a seba povedomím sa stal. Spomenutia hodné je, že sa z tejto farnosti dvaja gazdovskí mladíci teraz v Amerike ku reholníckemu stavu pripravujú.

V hágovskom lese je jedna pivnica, ktorú ľud Jánošíkovou nazýva. Hovorí, že by sa tam Jánošík, ten ďaleko až v Poľskej známy liptovský, slovenský zbojník za istý čas bol sdržoval.

Nad Relovom je pekná, bystrá, holá hora, menom Vysoká Gorka, z ktorej je na všetky strany veľmi krásny výhľad. — Kto chce obdivovať v kráse prírody sa obja vujúcu všemohúcnosť Božiu, nec si neťaží aspoň ráz vlnst na ten vrch. Hojne bude odplatené jeho unovanie.

Na relovskom chotáre, blízko magurskej krémy, poznat ešte šiance z roku 1849., keď ruskí (moškalski) vojaci cez ten vrch tiahli.

Končím už môj dopis s tým sľubom, že najbližšie pomery a okolie susednej obce opíšem.

S priateľským pozdravom

Priateľ ľudu a prírody.

Z Prievidze.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte prepustiť priestor môjmu dopisu v našom miľom «Krestan»-e.

Jako je to zle, keď sa tak niekto na mušku vezme, ale zle je len tomu, ktorý pred muškou stojí. Veľmi ma teší, že mám súdruha, ktorý mi pomáha humoristické, ale pravdivé čítanie v dopisoch zväčšovať.

Teda ešte niečo o tej výsmeňovanej obci.

Zvyk predošlých našich rychtárov bol ten, ohľadom škody vo zboží počas žatvy, že úrodu poľnú chránili už či sami svojou prítomnosťou, alebo skrze hajníka poľného. Lichva sa nesmela pásť po strniskách, až keď ľudia pozvázali úrodu. A to bola veru chvályhodná vec, lebo sa škoda nerobila, ľud nehrešil na predstavenstvo a pašu ľudia nepojedli, ostala aj tak len pre lichvu. — Teraz, keď si volaktorý gazda ide na roľu zbožie viazať, statok si vezme so sebou a hneď na strnisku pasie, nehľadiac na to, či jeho sused už má pozvázané, alebo len aj poviazané zbožie. Teraz nám už tak prichodí robiť na poli, jako nám lichva na paši rozkáže; jestli si nezvezieš obile, už či vyschnuté je alebo nie, lichva ide svevoľne pomedzi križe a rozťahuje, váľa snopy a gazda na to len dobre vyhresiť a vyjedovať sa môže; lebo niet prísneho rychtára a potom podľa takého rychtára aj poľný hajník sa tak drží, lebo neni toho, kto by ho na zodpovednosť bral.

Máme aj také role, na ktorých si dochovávame zväčša kapustu, burgyňu, konope a všeliaké zelené veci, slovom tie role nám slúžia, jako by za kuchyňskú zahradu. Ta podľa obyčaje sa nsmelo ísť pásť lichvu, ani na svoje strnisko, ktoré mal, až v mesiaci októbri; — teraz pasú aj v auguste, len aby niekto mal kde, už si statok svoj vyženie a keby snád v apríli bolo tam strnisko, už aj vtedy by mohol tam pásť a nikto by mu to nevedel zabrániť.

Môže sa tam gazda aj na smolu rozliať v hneve svojom, keď burgyňu, kapustu, alebo čo iné statok obzerie, nič nestojí, lebo niet prísneho rychtára a viedľa neho aj takého hajníka. Hajníka alebo iných obecných sluhov len o Všeohsvätých človek dobre pozná, že ktorý je čím, keď príde výkaz pre sluhov zosypať zbožie. To si každý statočne odoberie jeho vyjednaný ročný dôchodok.

Zajímavé je toto zosýpanie pre sluhov; u nás máme totižto sluhov obecných, jako hájníka, podrychtára, hlánsnika, zvonára, mendíka, listonosíča len vo dvoch osobách, slovom, len dve osoby toto zastupujú. Teda si hneď jasný rozsudok môžeme ustáliť o jejich statočnom odbavovaní povinností. Hajník poľný je jedna osoba a ostatnie všetky služby obecné má zas jedna osoba na seba sverené.

Ale majme sa k veci! Naší tichí, ľavní, mierní, statoční, spoľahliví, prečistí, chytrí až do nepohnutia v záležitostach obecných, leniví v prečítovaní príjmov a čistého zisku obecného, zvláštne z našich dvoch krčiem, a dobrí páni úradní s kassírom urbárskym a so sluhami obecnými po boku, ktorí len dobré chcú občanom, keď dajaký ten obecný poriadok sa odbýva, hneď dajú si dačo doniesť vypiť, mysliac si, však si to zaslúžime, sídu sa v jeden na to určitý deň u pána rychtára a čakajú a meškajú tam celý deň novembrový, dokiaľ všetci gazdovia nepodonášajú na nich prislúchajúce zbožie zosypať. Ale nie len to, čo by patrilo, ale si dajú nazosypať viacej, lebo väčšiu mieru pred každého postavia, lebo ich je viac a viacej potrebujú, jako volakedy; aby potom večer bolo začo piť — sice celej obci — ten zvyšok, keď obecným sluhom vymerajú tie vyjednané merice, predajú na licitácii a za to potom pije celá obec, lebo to je oldomáš obecných sluhov, ktorí nato nedali nič a pijú tiež. Ba si to ani nezaslúžili, jako aj hlánsnik, ktorý daktorú noc ani nevykukne, či je vonku tma, lebo mal, jako podrychtár úradnú povinnosť u pána rychtára do desiatej večer, donášať do flašky a vylievať do hrdla a potom idúc domov hlásil desať hodín a to na celú celucičku noc.

A potom to, čo sa pije u toho rychtára mnoho rázy, naši občania niektorí menujú to «rumom», to by človek z toho vedel všetkých sedem barví dúhy vybrať, keď by to možné bolo, lebo je to taká sedem barvná miešanina, ináč aj «poplaka» zvaná. Keď je totižto sud zo špiritusu už prázdny, nalejú doň pár putieň vody a to nechajú stáť, aby ani kvapka z toho špiritusu na vnivoč neyšla, lebo to by obec na mizinu mohlo priniesť.

Keď si potom z toho poplaku do dva-tri decovej flašky naleju a nahajú to za deň postáť, ostane na dne flašky asi na jedon centimeter hrubo nasadnuté jakoby čierne korenje tľené a to naši ľudia pijú a len keby bolo. Môžeme si predstaviť, koľko je takého čierneho korenja vo všetkom tom, čo celá obec vypije.

Páni úradní tiež vtedy hádam len take pijú, ale to doista neviem a keď by aj pili, však si to oni vyhľadajú či-tým, keď sa tak sídu pospolu k pánu rychtárovi. Pán rychtár povie, ja dám desať krajciarov pošleme si; boženici tiež po desať, kassír, keď všetci, aj on dá desať, ale peniaze ani nedajú, len si povedia a podrychtára pošlú, ovšem že bez peňazi a on aj donesie, ale nie prázdnu flašu, lež plnú.

Nevie on to tak, jako ten istý učeň, ktorému majster rozkázal: «Chlapče, choj vziať vína», ale peniaze

mu nedal. Učeň len čakal, čakal na peniaze a majster sa osopil naňho: «No, čože neideš?» «Pán majster, veď mi ešte nedali peniaze». Majster na to: «Za peniaze mi donesie bárs jaký hlupák, ale ty mi dones bez peňazí!»

Učeň aj odišiel a o krátky čas sa navrátil s vážnou tvárou a flašu položil na stôl, potom išiel ďalej pracovať. Majster nečakal, lež schytil flašu a chcel sa z nej napiť a flaša bola — prázdna. Tu v zlosti skrikol na učňa: «Veď si mi ty nič nedoniesol v tej flaši» a učeň na to: «Hja, pán majster zplnej flaši sa napije bársjaký hlupák, ale nech sa oni nepijú z prázdnej». Tak by bol mal aj náš podrychtár urobiť, ale on to nevedel, teda nech si toto zapamätá a pri najbližšej príležitosti tak učini.

Ale už dosť na tento čas, jestli by môj súdruh tiež vedel ešte niečo, nech sa ohlási, potom by aj ja ešte niečo naškrabal z kútikov našej obce.

S úctivým pozdravom

Kto to bol?

Odkazy redakcie.

Fr. K. K. Ctený dopis zas pozde prišiel.

B. H. F. Nezúfajte! veď aj u vás budú zase — hody.

Dopisovateľ Nagyszombat. To nemá základu. — Reči sa hovoria a chlieb sa jie.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 24. októbra.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica*: tiská K 23'45—24'80, stolnobelehradská K 23'55—22'05, peštianska K 23'25—24'40, banátska K 23'25—24'85. — *Raž*: prvotriedna K 19'55—19'70, druhotriedna K 19'35 do 19'50. — *Jačmeň*: prvotriedny K 15'85—16'00, druhotriedny K 15'50—15'75. — *Proso*: K 12'00—13'00. — *Ovos*: prvotriedny K 16'65—17'05, druhotriedny K 16'35 do 16'65. — *Kukurica*: Kor. 17'60—17'80. — *Repica*: 31'50—32'50 K.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	18'60	18'30	18'00	17'70	17'40	17'10	16'70
			č. 7	7 ^{1/2}	8		
			K	15'40	13'30	8'40	

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Drobné otruby: K 6'40, hrubé K 6'60.

Strova: fazuľa obyčajná biela K 20'00—21'00, fazuľa strakavá K 13'00—14'50. — **Hrach**: nelúpaný, čistý K 26'00—28'00, lúpaný K 24'00—46'00. — **Šošo-**

vica: čistá K 30'00—58'00. — **Konopné semä**: K 23'00—25'00. — **Mak**: K 50'00—51'00. — **Rasca** (kmín): Kor. 104'00—108'—. Všetko po 100 kilogramov.

Sviňská masť: budapeštianska K 149'00—150'00, vidiecka K 000'00—000'00.

Slanina: mestská 4-kusová K 120'00—121'00, 3-kusová K 123'00—124'00. vidiecka K ———— za 100 kilogramov.

Ďateľinové semä: Červená ďateľina K 120'00—130'00, lucerna jasnozorná K 120'00—130'00 za 100 kg.

Lekvár: srbský (z r. 1907.) K 9'00—9'25, bosenský (z r. 1907.) K 12'25 po 50 kilogramov.

Slivy: (z r. 1907.) bosenské (100 kusové) K 14'50—15'—, (z r. 1907.) srbské (100 kusové) K 14'25—14'50 po 50 kilogrammoch.

Petrolej: Fiumánsky kríšťalový K 37'50, fiumánsky White-Star (***) K 31'50 za 100 kilogramov.

Koloniálny tovar: **Cukor** v klobúkoch K 79'50 do 80'00, kockový K 81'50—82'00, žltý K 80'50—81'00 za 100 kilogramov.

Špiritus: Rafinovaný odanový vo veľkom K 181'00 do 182'00. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 52'00—52'50.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4'00—4'50, žlté K 5'00—5'20 za 100 kilogramov.

Vajcia: prima uhorské K 104—106, od Tisy K 100—104, sedmohradské K 90—92 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 1'90—2'20, k vareniu K 1'40—1'60, syr 10—12 h., všetko v kilogrammoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy kŕmené K 1'16—1'20 kilogramov; kurence k smaženiu a k pečeniu K 1'60—2'80, sliepky na polievku K 3'20—3'40 za jeden pár.

Pýtajte si

zdarma a franko moj hlavný cenník s vyše 3000 vy brazením hodín a tovaru zo zlata a striebra atď.

Prvá dielňa hodín v Brüx **Hanns Konrad** cis. a kr. dvorný lifierant Brüx číslo 1388 (Čechy).

Svajciarskeho systemu Roskopf patent hodinky K 5.— Registrované Orol Roskopf Anker Rem. hodinky K 7.— Opravdové strieborné remontoir hodinky K 8'40. Žiadne risko. Výmena povolená alebo návrat peňazí.

Najnovšia ozdoba vianočného stromu.

12 kusov odborne vybraných rôznej farby a strieborné guľky zo skla a ovocie v kartone pečlivo obalené dľa veľkosti a vývodu predmetov K —40, —50, —60, —70, —80, —90, 1'—, 1'30, 2'—, 6 kusov v kartone vo väčšom vývode K —60, —80, —90. Odborný výber 24 kusov po K —80, 1'20. 36 kusov K 1'35, 1'60, 2'—, 48 kusov K 2'10, 2'50, 2'60. 60 kusov K 2'20 2'80, 3'20. 3 kusy vzdu-

choguliek zo skla K —50. Anjel k vianočnému stromu K —40, —50, —60. Lametta (anjelvlasy), zlato alebo strieborné v kuverte K —06. Orechový drôt (držisko konfektu) 100 kusov K —20. Sviečky k vianočnému stromu, 24 kusov v kartone K —50, —60, väčšie, 15 kusov v kartone K —58, —75. Sviečkové držadla tučné K —50 — Zasiela pri predbežnom zaslaní peňazí. Objednania vyše dvoch 2 korun s postovou dobierkou cis a kr. dvorný lifierant **Hanns Konrad** vývozný dom Brüx číslo 2050. (Čechy.) Hlavnýobrázkový cenník na žiadosť franko a zdarnza.

Cistú hlavu! Silné nervy!
Zdravý spánok máme, nemáme
bolesti hrdla a prs, krče, zimničný
stav, jestli užívame pravý Fellerov
Elsa fluid. Tucet na próbá franko
5 korun. Neznáme žiadneho zap-
čenia, bolesti žalúdka, zlatú čilu
atď. v páde upotrebúvame Felle-
rove rebarbarové Elsa Pilulky na
prehnanie. 6 škatuliek franko 4 K.
Dostať, u E. V. Feller v Štubici.
Kostolná-ul. 18. (st. zahrebská).

V

Peknú zábavu

poskytujú moje najnovšie vyborne funkcionujúce
Hovariace stroje

ktoré hudobné kúsky,
prednášky, hudbu or-
chestrů predstavujú pri-
rode verne. „No. 800.
Liliput“ celkom z
metallu a s obsahom z
trvanlivého niklu. Veľ-
kosť 16 1/2 x 16 1/2 x 16 1/2
cm., zvlášte s o l i d n y
trvanlivý stroj, k nati-
hnutiu v čas hrania.
každú 25 cm. platňu
ľahko odhra, tanier
platne obťahnutý súk-
nom, otvor hlasu 28 cm.
stroj hlasu napadného
dojmu chod stroja tichý
a dejstvie výborne. —
Cena s 2 platňami alebo
s jednou s dvomi stra-
nami (25 cm. priemer)
s 200 ihľami

Chodí
Bež
chyby

K 22.—.

1 platňa hlasu 25 cm. priemeru k hranu na oboch stranách
K 3.—. Najväčší vyber hovoriacich strojov v hlavnom cen-
níku. — Zasiela s poštovou dobierkou alebo pri predbežnom
poslaní peňazí c. a k. dvorný líferant

Hans Konrad vývozný dom Brůx, č. 503. (Cechy).
Hlavný ceník s vyše 3000 vyobrazeniami zdarma a franko.

Schichtové jeleň mydlo

je
najlepšie.

Bielizeň mi zavidia
Bo spiny v nej nevidia
Prečo je tak pekná
A ako snah biela?
Len Schichtové mydlo
Čisti tak moje prádlo.

Každá dobrá mátka

dcere svojej krom vystrojenia dá ešte nasle-
dujúcu dobrú radu; Chráň svoju bielizeň pred
obecnými, keď aj lacnými mydlami. Per vždy
len Schichtovým mydlom znaku jeleňa, vtedy
svoje pekné ľahké platno, hakičké čipky a maké
flanelle ako aj ostatnú bielizeň, nech si je
fajnová, alebo hrubá, biela alebo harvistá vždy
taká ostane ako nova, bo Schichtové jeleň
mydlo ohráni a konservuje látky. Jestli vždy
výlučne Schichtové mydlo potrebovať budeš, v
novom domove usporíš si mnoho práce, času a
starosti.

Za čistotu 30.000 korun záruka.

BRÁZAY

BRÁZAY SLANÝ-VINOVÝ LIEH

Ako najlepší a nevyhnutelne potrebný liek
nesmie v žiadnej domácnosti chybovať Všetde
k dostaniu. Varujme sa bezcenných padelanin.

Lacné české perie.

5 kilo nové
tmavé driapané
12 kor.
Biele mäkké,
jak páper 18
kor. — 24 kor.
Biele ako snah
mäkké ak páper, driapané 30
kor. 36 kor. Rozposielanie s
dobierkou franco; zamienenie a
nazpät prijati je pod touti vynim-
kou dovolené jestli sa poštové
útraty vynahradia. — Benedikt
Sachsel, Lobes Nr. 135 (pošta
Pilsen Cechy.)

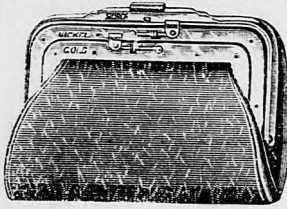
Pri objednavkách na
naše ohlasy, prosíme
odvolávať za vždy na
nás časopis.

Novota!

Novota!

Klučová-Vexir tobolka

može otvorená byť len kroz tých čo ju znajú a každej tobolke pripojená je úprava upotrebenia. Z čiernej pevnej kože

spevným vnútorným futrom, s fajnovým niklovým závorom, s 3 rozdielnymi fachmi, každý fach pre seba k otvoreniu, ľahko k prehladnutu a veľmi prestraniná. K 1.80. Táže la z opravdovej kože morského psa K 2.50. Najväčší výber v tobolkách, vreckuch na peňaze, schrankách na cigare a cigarety v hlavnom cenniku. — Zasiela pri predbežnom doposlani peňazi c. a k. dvorný líferant **Hans Konrad** vývozný dom **Brüx** číslo 502. (Čechy). — Hlavný cenník s vyše 8000 vyobrazeniami zdarma a franko.

Vážny oznam pre majiteľov koní!

Aby uhorskí kospodári všeliakými figlami rozšírovaným odporúčaniam na lep nesadli a svoje peňaze nevyhadzovali za pokrovce ktoré nevideli a ktoré vo všeliakých českých fabrikách shotovuju z kalmuku a barchetu odhodlali sme sa že zvláštnej trvavnosti, celkom hrubé, ako bunda teplé, uhorského dorobu pokrovce do obchodu zavedeme ktoré sodpovedajú všetkým nárokom objeonavateľov.

Vyhodné ceny pre polných hospodárov:

Veľky a široký pokrovec na lone cena 3 zlaté.

Najväčšej a najlepšej jakosti cena 3 zl. 50 kr.

Už dva predmety na probu objednané zasielame franko na každú zetezníčenú a postovú stanicu.

Ku objednaným pokrovcom možno pripojiť «Rapide» nožnice na strihanie lichvy s nahradným nožom cena 1 zl. 60 kr. Povodné «Pegoet Freres» francizske nožice na strihanie koní zl. 2.20.

Vylučá atressa objednaní:

SOHR, rozposielajúca osada uhorských pokrovcov na kone **SOMOGYSZILL**.

Za dobrotu a povodnosť tovaru zaruča. Za nezodpovedné dáme zpiatky penaze.

Hotové posteľe.

Z červeného či novatu 1 dobre naplnená perina. alebo 1 zpodná perina 180 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.—

1 metre dlhá, 140 cm., široká K 18.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.—, 3.50, 4.—, 99 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho shotovujeme vo veľkosti dla vôle. Trojdielovú srstennú matrac na jednu posteľ K 27.—. Lepšej jakovosti K 33. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobierkou. Výmena a navrátenie dovoluje sa pri náhrade portia. **Benedikt Sachsel, Lobes 912** pri Pilsen (Čechy).

Najlepší český prameň k objednaníu.

Ľacne perie na posteľ!

1 kg. sivé drapané 2 K, leďšie 2 K 40 h.; polbiele 2 K 80 h.; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg. veľmi fajne, ako snah biele, drapané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K; biele fajnové 10 K; naj-fajnejšie papierie z prs 12 K. — Pri oblednaní 5 kg. franko. —

Hotové posteľe z hustej tkaniny červeného, modrého, bieleho alebo žitého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá, 116 cm. široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 58 cm. široký, naplnený novým, sivým, veľmi trvácim perím 16 K; polpapierie 20 K; papierie 24 K. jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K. podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Vývoz s postovon dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo navrat dovolené. Za nezodpovedné návrat peňazi. **S. Benisch v Deschenitz** číslo 826. Böhmewald. Cenniky franko zdarma.

Bruyère drevené fajky.

Fabrikát prvej jakovosti z nepustného opravdoveho drevu.

Prijemné a suché fajčenie preto ohľadom čistoty a chutnávosti paru nemá.

Vo vlaštinom zkušenie pýtať treba moj roz-manlý cenník s výročím než 8000 obhramní.

Hladká hlava s veľmi zahnutým Bruyère odlejakom, pipka s rohovým koncom a s hodbabným šlauchom v dĺžke asi 21 cm. K 1.50. Táže fajka, lež s okruhlou hlavou rezanou z Bruyère drevu K 1.80 — Največší výber veci k fajčeniu potrebných možno najst v mojom cenniku, ktorý sa zdarma a franko rozposiela.

Rozposiela cis. a král dvorný líferant **Hans Konrad** dom vývozný **Brüx**, č. 501. Čechy.

Darmo a franko

posielam na žia dost moj cenník s viac než 8000 obrazmi rozličných solidných nástrojov hudobných. Cis. a král. dvorný líferant

Ján Konrad

vývozný dom hudobných nástrojov Brüx č. 1442. (Čechy). — Školské husle bez sliacka K 4.80, 5.50, 6.—, 7.80. K tomu sliacok K —80, 1.—, 1.80. Citary. harmoniky atď. na sklade. — Riziko vytvorené! — Zana povolená alebo navrátenie peňazi. Dopisovaaie v uhorskej reci.

Upozornenie!

Prosim, nech nepýtajú u kupca jednoducho na krátko „jeden pakel cigôrie“, ale s označenú známku

Franckovu cigôriu,

aby istotna boli, že majú stálu rovnu a najlepšiu jakovosť tejto cigôrie. — Pozorujú pri tom na ochrannú známku a podpis naš; lebo naše pakle s podobnej farby papierom napodobujú.

Ochranná známka. X 8881. 4: 71. W.

Ochranná známka.

Ochranná známka.

Jindřicha Francka synové

Košice.

Neváhajte, keď vás hlava bolí lež potrebujete hned

Beretvás-pastilly

ktoré za desať mnút zastavia najtuzsie migrén-hlavybolenie. — **Cena K 1.20.** Lekárnú odporúčaný liek.

K dostaniu v každej lekarni a drogerii.

Dorába Tomáš Beretvás, lekárnik Kispest.

Pri 3 škatulkách zasielka franko..

Tlačou Stephaneuma úč. spol. v Budapesti, VIII., Szentkirályi-utca 28/a.